

Підсумовуючи вищевикладене, варто зазначити, що початок бойових дій на сході України став потужним поштовхом для розвитку волонтерської діяльності в Україні. Утворилось багато різноманітних волонтерських організацій та рухів, люди почали активніше проявляти інтерес та приймати участь у волонтерській діяльності. Але попри позитивні аспекти існує багато невирішених проблем таких, як відсутність контролю та гарантій надання обіцяної допомоги, корисливі мотиви волонтерів у їх діяльності, наявність великої відповідальності у представників волонтерських організацій внаслідок чого волонтери переживають стани емоційного вигорання, стресу тощо. Можна сподіватися, що у подальшому, враховуючи високу соціальну активність українців волонтерська діяльність буде розвиватись, давати позитивні результати та залучати ще більше небайдужих людей до лав волонтерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Полехина Л.В. Волонтеры и волонтерское движение: Сб. реферативных мат-лов/ Л.В. Полехина, В.А. Данович, М.А. Чернова. – Днепропетровск, 1999. – 128 с.
2. Богучарова О.І. Соціально-психологічні чинники волонтерства як нової наукової моделі /Богучарова О.І. //Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. – Луганськ, 2015 – № 1(36). – С. 29 – 35.

Соснюк О. П.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, доцент кафедри соціальної психології, кандидат психологічних наук (м. Київ, Україна)

Остапенко І. В.

Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, лабораторія психології політичної поведінки молоді, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник (м. Київ, Україна)

ПСИХОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА ТИПІВ АКТИВНОСТІ КОРИСТУВАЧІВ СОЦІАЛЬНИХ МЕДІА

Однією з найбільш помітних тенденцій змін у способі життя сучасної людини є істотне зростання ролі соціальних медіа, які використовують як засіб самопрезентації, спілкування, освіти та навчання, заробітку, маркетингу, реклами та PR, супроводу та підтримки бізнесу, релаксації та розваг.

У зв'язку з цим особливості активності користувачів соціальних медіа знаходяться у центрі уваги науковців та практиків. Поки основний внесок в розвитку даного напрямку досліджень зроблено зарубіжними науковцями, досвід яких, безумовно, цінний. Але вони зосереджують свою увагу на вивченні специфіки аудиторії користувачів соціальних медіа у власних країнах, що не дозволяє використовувати отримані дані у повному обсязі [4].

Водночас спостерігається певний дефіцит надійної психологічної інформації про українських користувачів соціальних медіа. Звісно, дана проблематика досить плідно розробляється й вітчизняними дослідниками, які приділяють багато уваги вивченню психологічних особливостей користувачів різних вікових груп (М. С. Богдан, К. А. Лесто, Л. А. Найдьонова, Г. В. Пирог, Т. В., Сінельнікова, М. М. Слюсаревський та інші) [2].

Однак динамічні зміни у віртуальному просторі потребують постійного оновлення наявних знань про психологічні особливості активності користувачів соціальних медіа. Для цього потрібні відповідні діагностичні та дослідницькі інструменти, розробка яких входить до переліку наших пріоритетних завдань.

Для цього нами було проведено комплексне дослідження, яке складалось з двох етапів: якісного та кількісного. За результатами *якісного* дослідження визначено: загальні тенденції у користуванні соціальними медіа, провідні психологічні характеристики активності та типи користувачів. За результатами проведеного дослідження виокремлено вісім типів користувачів соціальних медіа з урахуванням специфіки їх активності: 1) генератор креолізованого

контенту; 2) ініціатор дискусії; 3) активний учасник дискусії; 4) поширювач креолізованого контенту; 5) наслідувач; 6) конформіст; 7) спостерігач; 8) неактивний користувач [1;3].

Результати якісного дослідження було покладено в основу розробки методики психологічної діагностики типів активності користувачів соціальних медіа, яка складається з 9 шкал (8 – відповідають певним типам користувачів, 1 – дозволяє оцінити міру соціальної бажаності у відповідях обстежуваних). Кожна шкала включає 5 тверджень. Загальна кількість тверджень – 45. Для перевірки здійсненої розробки було проведено кількісне дослідження, в якому прийняли участь 288 осіб, віком від 16 до 56 років з дотриманням рівних квот розподілу за віком і статтю.

За результатами *кількісного* дослідження було отримано задовільні дані щодо валідності та надійності методики. На актуальний момент триває її стандартизація на розширеній вибірці. Застосування даної методики дозволяє визначати провідний тип активності користувачів соціальних медіа, що може бути корисним в дослідницькій практиці.

Також нами здійснюється апробація даної методики з метою оцінки її діагностичного потенціалу для вирішення різноманітних прикладних завдань в процесі розвитку медіаграмотності та медіакомпетентності, оптимізації освітнього процесу та добору адекватних методів для кооперації та співробітництва студентів у форматі онлайн навчання, активізації механізмів самоідентифікування та розвитку громадянської компетентності молоді [5;6]. Зазначені моменти складають перспективи наших досліджень в найближчий час. В наші перспективні плани входить розробка англomовного варіанту методики, що надасть можливість використовувати її в крос-культурних дослідженнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Остапенко, І. В. (2019). Стратегії та технології активізації самоідентифікування молоді. К.: Імекс ЛТД.

2. Слюсаревський, М. М., Найдьонова, Л. А. (2010). Медіа-освіта: українська перспектива. Рідна школа, 9 (969), 57-58.
3. Соснюк, О. П., Остапенко, І. В. (2019). Психологічні особливості активності користувачів соціальних медіа. Український психологічний журнал, 2 (12), 160-181. doi: [https://doi.org/10.17721/upj.2019.2\(12\).12](https://doi.org/10.17721/upj.2019.2(12).12)
4. Cheng Xusen, Fu Shixuan, de Vreede Gert-Jan (2017). Understanding trust influencing factors in social mediacommunication: A qualitative study. International Journal of Information Management, (37), 25-35.
5. Sosniuk, O., Ostapenko, I. (2018). The development of media literacy and media competence of students in educational practice. DisCo 2018: Overcoming the Challenges and Barriers in Open Education. Prague, Center of Higher Education Studies, 82-89
6. Sosniuk, O., Ostapenko, I., Klymenko, I. (2020). Usage of Digital Tools and Social Media for Cooperative and Collaborative Learning. DisCo 2020: Papers of Special 15th international online conference: Education in the Age of Covid-19, 343-354.

Сулятицький І.В.

Львівський національний університет імені Івана Франка, , доцент кафедри спеціальної освіти, кандидат психологічних наук, доцент, Голова Українського центру психології безпеки (м. Львів, Україна)

СОЦІОПСИХОЛОГІЧНА КАРТА СУЧАСНОЇ ВІЙНИ

Визначаючи найбільш виразні індикатори сучасної війни, нами зроблена спроба співставити ті соціопсихологічні кореляти, які стали провідними як в розпалі теперішньої російсько-української війни так і продовжують провокувати жорсткість спалахуючих збройних конфліктів на континенті.